

ACC. N:R M. 11883:1.

Luf 80

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Öknamn. I Önnestads socken kallades ett par från Vinslövs socken
inflyttade bönder, Nils och Alfred, för Vingslingana eller Vings-
linga-Nelsen och Vingslinga-Alfriden. Emedan de sysslade skrädderi-
kallades de även Vingslings-skreddarana.
En annan person kallades Blegingen, och sönerna Blegingens Nels och
Blegingens Pär eller Pär Bleging.
Några kända original från Lommarp i Vinslövs socken kallades Lomsin-
gana, vilket allmänt ansågs hänsyfta på hemvistet Lommarp, men i själva
verket berodde det på att deras fader var en soldat, som hette Lom.
Kända i vida kretsar voro de förr talrika slaktarna på Önnestads backar.
Önesta slajtara hade inte något gott rykte. Ett allmänt talesätt
var: I Önesta slajta doi haur o haurannen mänska. I Tjöbinge bränna doi
haur o haurannen mänska. När konmat samvetsgrannt utelämnades
vilket alltid skedde — fick ju denne ramsa en rätt makaber klang.
En från Färlöv inflyttad person kallades Färlia-Nelsen och hans
hustru Färlekan. Flere byar hade sin kung eller fan, t.ex.
Ullstörpa-kungen, Gräntinge Faen.

Ordskråk och talesätt.

I Önnestad var en snygkrog, kallad Barkens. Känd i vida kretsar var Barkens katt; som jag spåret även andra sidan Blekinge- och Smålandsgränsen, fastän han där på sina ställen kallades "Backens katt". ~~Wx~~ Ett vanligt talesätt var: "Illnari, som Barkens katt". Ett annat: "Han blonnar o fis o har oit lided gille, liason Barkens katt". Ett tredje: "Barkens katt han va så illmari, så han blonna troi da innan han fes för o inte få rögen i ivenen".

Ett ordstäv efter en av Lomsingarna var: "Da ä ingen omväj te o gå om Sjibaslö (Skeppearslöv) när en ska te Häslehölm, äss en har ärane, sa Loms Hanna".

Ett annat ordstäv, som vandrat över sockengränsen, har ett bygdeoriginal i Önnestad till upphovsman: "På torsda kommer ja mä sill, om ja lever, ällas kommer ja mä tosk, sa Pär Bollring". Utanför socknen hette det: "sa feskahandlaren i Önesta" eller: tjäringen, som sålde sill.

Ett vanligt talesätt här i trakten lydde: "Da ä ingen van dänne van Strö, sin tar Roale ve". - Om någon tappat bort något hette det:

ACC. N:R M. 11883:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Felkesta
Du kan loida ätte da imällom ~~Felsta~~ o Röble (Fjälkestad och
Råbelöv)" - ett talesätt som f.ö. försågs med en rätt skabrös
tydning.

Den magra kosten i Göingeskogarna och dålig kost hos husbönderna
spåras ofta i Göingarnas av bister humor präglade ordstäv och
talesätt:

Roer i välling o roer i kaul o roer i haurt enda maul.

Tocka de, tocka de, sia ärtorna i den riges ärtagryda - haur ä
du, för här ä ja, sia doi i den fatties. Ja ska ha na, äss ja sä ska
dya ätte na, sa drängen, som så ärtan i söppan.

Så många som vella mä, så häng på, sa drängen, naer han söb
ärtor.

Päer o sill te davra, sill o päer te midda, o sill o stärt o
rompa te kväll.

Hackade te davral stackada te midda o trintinga te kväll (Po-
tatis till varje mål).

Sven Slabb (ett bygdeoriginal) beskrev Svän Söltens (en snål
bonde) brydegille sålunda: Oit dauled brydegille! Vin finge

ACC. N:R M.11883:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ornafläsk o svältijälsöppa o vöfflor, som en konne spiga onne
töfflor, o onnkaustavann. (svältijälsöppa - fruktsoppa. Ingen mat
för arbetsfolk. Onnkaustavann - som kvasten doppades i vid sopning
av bakugnen - vedernamn på dåligt kaffe, till skillnad från te,
som kallades : "Fördarvat vann".)

Ja ä så glaer för ja har faued synen ijen. I går så ja inte smöred på
bröed, män i da kan ja soi solen ijönom ostaskivan, sa drängen.

Skörden var ofta dålig i de steniga backarna. Min far brukade säga:
"Om joren får ränin haur annen da o jysel haur annen jorda, så kan där
ble for te oin jed haurt anned år.

Ett vanligt talesätt: Så skäppa o få skäppa ä dauili förtjänst.

Maten skattades högt: Om ive klack vore oit gin grödastack o ive sjö
oit grödafad, då skolle da ble oit ajdane.

Hovgårdens vällingklocka sjöng om den magra kosten: Blåvälling,
sur sill. Bälhonna gån in.

Smälénningen kunde reda sig på litet: Oin ^vsälénning kan fö se på oin gr
gråhall i troi da - män oin j yng kan inte va udan mad i troi tima.

ACC. N:R M. 11883:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

En vanlig ramsa , som skolbarnen brukade roa sig medlydde:

Eun, beun, steun, veun, eunegräun,

oin, boin, stoin, voin, oinegroin.

ain, bain, stain, vain, ainegrain.

ein, bein, stein, vein, einegrein.

En, ben, sten, ven, enegren.

Skänthistorier om slättbornas dumhet förekommo allmänt dessa trakter:

Kända voro historierna om "Göingarnas blå mosse, där slättborna kunde bada", den självkokande grytan, fåramålaren, pänggöraren, drängarna som gjorde liksom fördrängen m. fl.

En historia om "märrägget" har jag upptecknat och publicerat i "Göingar och slättbor" (Scania). Likaså en av mig i Stoby skn upptecknad historia: "Han ble lurad tegajns" m. fl.

Vanligt var att skåningar, smälänningar och blekingar smädade varandra. Jag har antecknat ett par exempel.

